

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2023 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

**що викладається в межах ОПП (ОПН) __МАРКЕТИНГ__ третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти для здобувачів усіх спеціальностей**

Назва курсу	ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперніка, 3, кафедра психології https://us02web.zoom.us/j/6649500884?pwd=UWpUMktkOTJCNHVVPY3F6MGRIMEh3QT09 Meeting ID: 664 950 0884 Passcode: 1mxvi9
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	для здобувачів усіх спеціальностей третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Грабовська Софія Леонідівна, кандидат філософських наук, професор, завідувачка кафедри психології філософського факультету Проць Оксана Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології філософського факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта sofiia.hrabovska@lnu.edu.ua тел. (038) 0989533059 ел. пошта oksana.prots@lnu.edu.ua тел. (038) 0677034747
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 15.00-16.00 год. (дистанційно) https://us02web.zoom.us/j/6649500884?pwd=UWpUMktkOTJCNHVVPY3F6MGRIMEh3QT09 Meeting ID: 664 950 0884

	Passcode: 1mxvi9
Сторінка курсу	
Інформація про курс	<p>Для аспірантів 2 року навчання.</p> <p>Види діяльностей, в яких апіранти можуть застосувати отримані знання: дидактична, науково-дослідна, методична, організаційна, виховна, педагогічна тощо) і /або типи задач, у виконанні і розв'язанні яких слухачі зможуть використати здобуті в межах курсу знання і вміння: розв'язувати задачі і проблеми, що виникають у навчальному процесі та виховній роботі зі студентами, розуміти себе та інших, будувати ефективне спілкування, організовувати командну взаємодію, будувати власну кар'єру.</p>
Коротка анотація курсу	<p>Навчально-виховний процес у вищій школі вимагає ґрунтовного психолого-педагогічного забезпечення, високої психологічної і педагогічної культури викладацького складу. Ситуація ускладнюється відсутністю у вищих навчальних закладах психологічної служби. Тому на викладачів психології покладаються також і функції психологів-практиків (такі як вивчення психологічних особливостей особистості студента і групи, допомога студентам в адаптації до навчання, до проживання в гуртожитку, вирішення проблем, що виникають в спілкуванні тощо). Важливою проблемою є розробка ефективних методик викладання у вищій школі, знання психології і тут може стати в нагоді. Особливої ваги набирають психологічні знання в процесі переорієнтації навчання з підходу, центрованого на викладачеві (коли викладач був центральною фігурою навчального процесу: видавав завдання, визначав обсяг матеріалу і напрямку навчального процесу, здійснював контроль за навчанням студентів тощо), до підходу, центральною фігурою якого стає студент, який навчається, актуалізуючи свій досвід, використовуючи знання колег, допомогу викладача, найновішу літературу, постійно вправляючись практично.</p>
Мета та цілі курсу	<p>Мета навчальної дисципліни: ознайомити слухачів з психологічними особливостями діяльності студентів і викладачів в навчальному процесі у вищій школі. Дати знання, вміння, навички з психології, які допомогли б майбутнім викладачам вищої школи та науковцям виробляти ефективні методики викладання, результативно використовувати властивості психічних процесів, розвивати індивідуальні особливості особистості студентів, грамотно спілкуватись, пізнавати себе, бути самоефективним тощо.</p>

**Література для вивчення
дисципліни**

Базова література

1. *Барановська Л.В.* Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посібн. Київ: НАУ, 2015. 240 с.
2. *Виноградова В.Є, Юрченко В.І.* Психологія вищої освіти : теоретичні та практичні аспекти : Навч. посібник. Київ : Каравела, 2019. 308 с.
3. *Кайдалова Л.Г.* та ін. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібник / Л.Г, Кайдалова, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварц, І.С. Сабатовська-Фролкина. Харків : НфаУ, 2019. 248 с.
https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/20444/1/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%BA%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B%D0%BE%D0%B3%D1%8F_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1_%D0%97%D0%B0%D0%BC_19.010.pdf
4. *Мащенко Н.І.* Основи педагогіки і психології вищої школи: Курс лекцій. Кременчук, 2006. 272 с.
5. *Подольак Л.Г., Юрченко В.І.* Психологія вищої школи: Підручник. Київ: Каравела, 2017. 360 с.
6. *Подольак Л.Г.* Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посібн. Київ: Каравела, 2007. 336 с
7. *Чернілевський Д.В.* Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т унів. «Україна», 2006. 402 с.
8. *Юрченко В.І.* Психологія вищої школи: Курс лекцій / В.В. Кудіна, В.І. Юрченко. К: КСУ, 2004. 176 с.

Додаткова література

1. Аксіопсихологія людської деструктивності : від анатомії до профілактики : монографія /за заг. ред. З. С. Карпенко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім В.Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2016. 220 с.
2. *Гірник А. Д.* Основи психопедагогіки. Київ, 2016. 239 с.
3. *Городиська В., Пантіюк М., Міляєва В.* Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. Дрогобич : Редакц.-видавн. відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
4. *Грабовська С.Л.* Психологічні аспекти комунікаційного менеджменту організації : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 456 с.
5. *Грабовська С.Л.* Психологія примирення : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 294 с.
6. *Виноградова В.Є., Юрченко В.І.* Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. К.: Каравела, 2018. 296 с..
7. Психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл.: С. Грабовська, А. Вовк, Т. Партико та ін. Київ : Ін Юре, 2014. 664 с.
8. *Семиченко В.А.* Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібн. для студ. вищих пе. нав. закл. Київ: Вища школа, 2004. 336 с.

	<p>9. <i>Слепкань З.І.</i> Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: Вища школа, 2005. 240 с.</p> <p>10. <i>Титаренко Т.М.</i> Життєвий світ особистості : у межах і за межами буденності. Київ: Либідь, 2003. 376 с.</p> <p>11. <i>Титаренко Т.М.</i> Сучасна психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2013. 372 с.</p> <p>12. Ткалич М.Г. Гендерна психологія / М.Ткалич. Київ : Академвидав, 2012. 248 с.</p> <p>13. <i>Штена О.С.</i> Самоменеджмент (самоорганізація особистості): навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 362 с.</p> <p>14. <i>Duncanson N.</i> Sexual Bullying : Gender Conflict and Pupil Culture in Secondary Scholls. Routledge, 1999. 177p.</p> <p>15. <i>Gerring R.J., Zimbardo P.G.</i> Psychology and Life : 20 ed. Addison Wesley Longman, Inc.,2013. 869 p.</p> <p>16. <i>MacDonald C., Roberts-Pittman B.</i> Cyberbullying among college students: prevalence and demographic differences. Procedia – Social and Behavioral Sciences, 2010, Vol.9, 2003-2009.</p> <p>17. <i>Wang J., Nonsel T.R., Ianotti R.J.</i> Cyber and traditional bullying: differential association whih depression. Journal of Adolescent Health, 2011, 48 (4), 415-417.</p> <p>18. <i>Zimbardo P.G.</i> Man Interrupted : Why Young Man are Struggling an What we can do about it. Nikita Coulombe; Conan Press, 2016</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <p>www.Psychlit</p> <p>www.Psychinfo</p> <p>http://pidruchniki.ws</p> <p>http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm</p> <p>http://www.bookzone.com.ua/books/psychology/</p> <p>http://www.mindmeister.com/153116145/_</p>
Тривалість курсу	90 год. 3 кредити
Обсяг курсу	<p><i>Для денної форми навчання:</i></p> <p>32 години аудиторних;</p> <p>з них 16 годин лекцій;</p> <p>16 годин практичних занять;</p> <p>58 годин самостійної роботи.</p> <p><i>Для заочної форми навчання:</i></p> <p>12 години аудиторних:</p>

	<p>з них 6 годин лекцій; 6 годин практичних занять; 78 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>По проходженні курсу слухачі повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • психологічну структуру і компоненти діяльності студентів і викладачів; • закономірності і властивості пізнавальних емоційно-вольових процесів; • вікові особливості розвитку студентів; • про структуру і розвиток особистості та її індивідуальні особливості; • основні механізми ефективного спілкування; • теорії сучасної психології, що дають можливість розробляти і впроваджувати ефективні методики викладання. <p>По проходженні курсу слухачі повинні <i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати одержані знання на практиці; • використовувати знання з психології вищої школи для розробки методики викладання фахових дисциплін; • визначати темперамент особистості, особливості уваги, пам'яті, мислення студентів і застосовувати ці знання для вдосконалення індивідуального підходу студентів; • сприяти легшій адаптації студентів до навчання; • планувати свою кар'єру і готувати до цього студентів
Формат курсу	Очний (денний/вечірній)/заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік

<p>Пререквізити</p>	<p>Навчальна дисципліна базується на психологічних дисциплінах, які аспіранти вивчали впродовж навчання на першому (бакалаврському) та другому (магістрському) рівнях вищої освіти (Психологія, Загальна психологія, Педагогічна психологія, Вікова психологія, Соціальна психологія, Психологія творчості, Психофізіологія, Психологія здоров'я тощо), а також пов'язана з навчальними дисциплінами Педагогіка вищої школи, Методика викладання фахових дисциплін, Філософія вищої школи.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, презентації, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, задачі, мозковий штурм, синектика, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо)</p>
<p>Необхідні обладнання</p>	<p>Мультимедійний пристрій, комп'ютер, фліпчарт, папір, маркери</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>20 балів – К/Р 20 балів - презентація «Чого і як я можу навчити інших» або відеоматеріал практичного заняття/лекції; 10 балів - індивідуальне завдання «Опанування роботи з тестом «Навчальні стилі» (А. Кольб); 50 балів – присутність та активна робота на лекціях та практичних заняттях; Загалом 100 балів – залік: 0-50 незараховано (0-24=F; 25-50=FX), 51-100 - зараховано (51-60= E; 61-70=D; 71-80=C; 81-89=B; 90-100=A). FX означає: “незараховано” – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання; F означає: “незараховано” – необхідна значна подальша робота, курс потрібно пройти повторно.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет психології вищої школи. 2. Проблеми і завдання психології вищої школи. 3. Чи потрібна у вищій школі психологічна служба? 4. Вікові особливості студентської молоді. 5. Чи правомірним є вживання терміну “студентський вік”? 6. Адаптація першокурсників до навчання в ЗВО.

7. Як вчити студентів вчитися в ЗВО?
8. Види і особливості діяльності студентів.
9. Навчальні стилі: риси, обмеження, переваги.
10. Механізми наuczіння і навчальний процес в ЗВО.
11. Види і особливості діяльності викладача ЗВО.
12. Мотиви і стимули в навчальному процесі в ЗВО.
13. Мотивація навчання студентів.
14. Вплив мотивації на ефективність викладацької діяльності.
15. Вплив переживань на поведінку і діяльність учасників навчального процесу в ЗВО.
16. Воля, вольова дія, вольова людина.
17. Чинники розвитку особистості студента.
18. Роль особистості викладача в навчально-виховному процесі в ЗВО.
19. Темперамент в адаптації студента до навчання у ЗВО.
20. “Притирка” темпераментів студентів і викладачів.
21. Вплив характеру на результативність навчання.
22. Здібності – база для ефективного навчання.
23. Загальні та спеціальні здібності та їх розвиток в процесі одержання вищої освіти.
24. Врахування і використання закономірностей відчуття і сприймання в процесі викладання в ЗВО.
25. Сприймання навчального матеріалу студентами.
26. Організація групової та індивідуальної уваги студентів під час навчання.
27. Закономірності запам’ятовування, збереження і відтворення навчального матеріалу.
28. Творче мислення та ефективність навчання.
29. Проблема розуміння і навчальний процес в ЗВО.
30. Розвиток мовлення студентів.
31. Мовлення викладача: вимоги, способи вдосконалення.
32. Теорія поетапного формування розумових дій П. Я. Гальперіна та її “методичні” можливості.
33. Когнітивно-біхевіоральний підхід до навчання.
34. Проблемне навчання: розв’язанню проблем можна навчити.
35. Програмоване навчання: засади, переваги, обмеження.
36. Інтенсифікація навчання: складніше, швидше, більшими порціями.
37. Модель взаємодії “учень-викладач” у навчальному процесі за К. Роджерсом.
38. Психологічне забезпечення методик, що використовуються в інтерактивному навчанні.
39. Вплив інтерактивного навчання на особистісну, пізнавальну та емоційну сферу особистості

	<p>студента.</p> <ol style="list-style-type: none"> 40. Параметри спілкування: перцептивний, інформаційний, інтеракційний. 41. Класифікації видів спілкування. 42. Особливості комунікаційного процесі у вищій школі (залежно від форми навчання). 43. Рівні та механізми спілкування. 44. Студентська група – створення, розвиток, роль в навчальному процесі. 45. Утворення та етапи та особливості розвитку студентської групи. Структура групи, ролі в групі. 46. Проблема лідерства у групі. 47. Вплив групи на особистість студента. 48. Взаємодії та взаємовплив у групі. 49. Продуктивність групової роботи у навчанні. 50. Створення команди (колективу) в студентській групі. 51. Студент у гуртожитку: проблеми співжиття, допомога та контроль з боку викладачів, профілактика конфліктів. 52. Що таке булінг і як його долати? 53. Які булінгові позиції може займати певна особа в групі? 54. Як попередити булінг в студентській групі? 55. Дотримання режиму роботи та відпочинку в процесі навчання і здоров'я студентів. 56. “Тактичне” і “стратегічне” планування майбутнього. 57. Вибір кар’єри. 58. Працевлаштування. Задоволеність роботою. Зміна роботи (професії) перекваліфікація
Опитування	Письмова форма опитування

ДОДАТОК

Схема курсу (денна форма навчання)

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 год	<p>Тема № 1: Вища освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання і методи психології вищої школи</p> <p>Вища освіта в Україні. Психологія вищої школи – галузь прикладної психології, педагогічної психології чи самостійна психологічна дисципліна? Проблеми і завдання психології вищої школи. Методи дослідження та інтерпретації в психології вищої школи.</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 2,7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	1 тиждень
1 год	<p>Тема № 2: Вікові особливості студентської молоді</p> <p>Вдосконалення психічних процесів в юнацькому віці і в молодості. Студентство як соціальна категорія. Новоутворення в психіці. Ідентифікація та соціально-рольове самовизначення</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, мозковий штурм, розв'язання задач	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 2,7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	1 тиждень

	студентів. Адаптація першокурсників до умов навчання у вищій школі. Чи варто студентів учити вчитися?					
2 год	<p>Тема № 3: Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі. Діяльність студента, діяльність викладача</p> <p>Психологічні умови ефективного управління навчально-виховним процесом у ВНЗ. Психологічна структура діяльності: мета, мотив, дія, знання, вміння, навички. Закономірності формування навичок. Породження і корекція діяльності. Види і особливості діяльності студентів. Навчання як діяльність. Навчальні стилі: риси, обмеження, переваги. Визначення навчального стилю. Корекція навчального стилю. Механізми наuczіння.</p> <p>Види і особливості діяльності викладача вищої школи: у навчальному процесі, у науковому дослідженні, у</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	2 тиждень

	вихованні студентів.					
2 год.	<p>Тема № 4: Мотивація діяльності студентів і викладачів</p> <p>Мотивація і стимули в навчальному процесі. Усвідомлені мотиви: потреби, інтереси, переконання, ідеали. Неусвідомлені мотиви: установки і потяги. Як виробити у студентів позитивну мотивацію до навчання і наукового пошуку. Винагороди та мотивація діяльності викладача. Задоволеність роботою та мотивація діяльності. Мотиваційний конфлікт. Вплив мотивації на ефективність діяльності студента і викладача. Мотивація досягнення успіху та запобігання поразок у діяльності студентів і викладачів.</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 1,4,5, 7,10,15,17, 20,21,25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	2 тиждень
1 год.	<p>Тема № 5: Емоції, почуття, воля</p> <p>Емоції і почуття у житті молодої людини. Емоційні стани та види почуттів. Вплив переживань на поведінку і діяльність учасників навчального процесу в ВНЗ-і. Саморегуляція при переживаннях. Кохання і навчання: як не зробити</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7,11,12,15,25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	3 тиждень

	їх перешкодами одне для одного. Сесія не повинна приводити до дистресу. Воля, вольова дія, вольова людина. Воля як чинник успіхів.					
2 год.	Тема № 6: Вища школа як інститут соціалізації людини. Особистість студента і викладача Структура особистості та її розвиток. Спрямованість особистості студента (викладача) та результативність навчального процесу. Розвиток особистості студента під час навчання у ВНЗ-і. Вплив особистості викладача на навчально-виховний процес у вищій школі. Самосвідомість – “Я-концепція” та мотивація навчання студента в ВНЗ-і. Самооцінка та рівень домагань студентів, їхній вплив на ефективність навчання. Вибір життєвого стилю. Гендерні ролі та гендерні проблеми у вищій школі.	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв’язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 1,2,3,4,7,12,17,20-22, 24,25,28	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	4 тиждень
1 год.	Тема № 7: Індивідуальні особливості студента і його	Лекція, самостійна робота, розв’язання задач, демонстраційні	Презентація навчально-методичні	БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,7,12,15,19,25	Опрацювати відповідні розділи	5 тиждень

	<p>адаптація до навчання у вищій школі</p> <p>Темперамент і темп та ритм навчальної діяльності. Вплив темпераменту на пізнавальні здатності студента. Темперамент у адаптації студента до навчання у вищій школі. “Притирка” темпераментів студентів і викладачів.</p> <p>Характер як система індивідуальних особливостей особистості. Акцентуації характеру та психічне здоров’я. Чи впливає характер на результативність навчання?</p> <p>Здібності – база для ефективного навчання. Загальні та спеціальні здібності та їхній розвиток в процесі одержання вищої освіти. Обдарованість, талант, геніальність. Чи має шанс людина стати генієм без вищої освіти?</p>	вправи	матеріали		рекомендованої літератури. 3 год.	
2 год.	<p>Тема № 8: Пізнавальна діяльність студентів</p> <p>Використання і врахування закономірностей і властивостей перцептивних процесів в процесі</p>	Лекція, самостійна робота, розв’язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7, 8,9,12-19,25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	6 тиждень

	<p>викладання у ВНЗ-і. Сприймання навчального матеріалу студентами. Типи сприймання і здатність до вивчення відповідних дисциплін.</p> <p>Увага: властивості, види, механізми. Організація групової та індивідуальної уваги студентів в процесі навчання. Увага – запорука ефективного навчання.</p> <p>Процеси і види пам'яті. Закономірності запам'ятовування, збереження, відтворення. Забування та боротьба з ним. Відтворення матеріалу на іспитах (заліках, контрольних роботах, колоквіумах тощо). Засоби та вправи для розвитку пам'яті.</p> <p>Мислення в навчальному процесі у вищій школі. Проблема розуміння. Розв'язання задач і проблемних ситуацій. Пошук потрібної інформації. Розвиток мовлення студентів. Мовлення викладача.</p> <p>Використання уваги студентів для підвищення ефективності їх навчання. Чи потрібно викладачу мати розвинену увагу?</p>					
--	--	--	--	--	--	--

2 год.	<p>Тема № 9: Спілкування у вищій школі</p> <p>Параметри спілкування: перцептивний, інформаційний, інтеракційний. Класифікації видів спілкування. Особливості комунікаційного процесі у вищій школі (залежно від форми навчання). Рівні та механізми спілкування. Конфлікти у вищій школі: причини, анатомія, запобігання, розв'язання. Стилї поведінки в конфлікті. Процедури примирення. Особливості роботи психологічної служби вищої школи.</p>	Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,6,7, 8,9,11,17,21	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	8 тиждень
1 год.	<p>Тема № 10: Студентська група – створення, розвиток, роль в навчальному процесі год)</p> <p>Утворення та етапи та особливості розвитку студентської групи. Структура групи, ролі в групі. Проблема лідерства у групі. Вплив групи на особистість студента. Взаємодії та взаємовплив у групі. Продуктивність групової роботи у навчанні. Створення команди (колективу) в студентській групі.</p> <p>Студент у гуртожитку:</p>	Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,7, 9,11,24,26,27	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.	8 тиждень

	проблеми співжиття, допомога та контроль з боку викладачів, профілактика конфліктів. Проблема булінгу у вищій школі. Булінгові позиції. Діагностика, додання та профілактика булінгу у вищій школі.					
1 год.	<p>Тема № 11: Планування часу і кар'єри</p> <p>Ефективний розподіл часу: проблема не лише студентів, а й викладачів. Дотримання режиму роботи та відпочинку в процесі навчання і здоров'я студентів. “Тактичне” і “стратегічне” планування майбутнього.</p> <p>Вибір кар'єри. Працевлаштування. Задоволеність роботою. Зміна роботи (професії), перекваліфікація. Проблема безробіття. Спрямованість на успіх – важлива складова успіху.</p>	Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 10-12,20,21,23	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.	9 тиждень
2 год.	<p>Тема № 1: Навчальні стилі та їхня корекція</p> <p>1. Навчальні стилі: визначення, особливості, переваги, обмеження.</p> <p>2. Методика визначення навчальних стилів студентів.</p>	практичне заняття : групова та індивідуальна робота. Робота з тестом “Навчальні стилі”. Рольові ігри, розв'язання задач,	Презентація навчально-методичні матеріали, текст тесту	БЛ - 4,5; ДЛ - 2, 7,8,12	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. Відповісти на опитувальник тесту 3 год.	10 тиждень

	3. Корекція вад навчального стилю.	ситуаційних вправ.				
4 год.	Тема № 2: Вивчення навчальної мотивації студентів 1. Мотивація до навчання: види причини. 2. Стимули (заохочення і покарання) в навчальному процесі у вищій школі: за і проти. 3. Методики вивчення навчальної мотивації студентів	практичне заняття: дискусія, групова та індивідуальна робота. Ситуаційна вправа. Робота з тестами (“Потреби”, “Мотивація досягнення успіху”, “Навчальні інтереси” тощо).	Презентація навчально-методичні матеріали, тексти тестів	БЛ - 1,2,4; ДЛ - 1,2,7,8,9,10,12	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. Відповісти на опитувальники тестів 3 год.	11-12 тиждень
2 год.	Тема № 3: Використання психологічних теорій для створення ефективних методик викладання в ВЗО 1. Психологічні засади ефективного викладання. 2. Відпрацювання методик викладання з врахуванням ідей (на базі) певних психологічних теорій.	практичне заняття: дискусія, групова робота.	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1,4; ДЛ - 8,13,14,19	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.	12 тиждень
2 год.	Тема № 4: Вироблення навичок ефективного спілкування 1. Параметри спілкування. 2. Види і рівні спілкування. 3. Механізми спілкування. 4. Спілкування без конфліктів.	практичне заняття: рольові ігри, вправи, задачі.	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,7, 9,11	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.	13 тиждень

4 год.	<p>Тема № 5: Формування і розвиток студентської групи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування групи, групові норми. 2. Утворення “команди” (колективу). 3. Групова динаміка. Кооперація, конформізм, конкуренція. 4. Діагностика, додання та профілактика булінгу у вищій школі. 	дискусія, вправи, рольові ігри та демонстраційні вправи, групова робота.	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1,4,5; ДЛ - 5,6,7, 8, 9,13,14,26,27		14-15 тиждень К/Р
2 год.	<p>Тема № 6: Поведінка викладача на лекції. Відеотренінг або рольова гра «Чому і як я можу Вас навчити»</p> <p><i>Домашнє завдання:</i></p> <p>підготувати фрагмент лекції або практичного заняття на 5-7 хв. Під час віднотренінгу кожен учасник семінару читає свою “міні-лекцію” або проводить фрагмент практичного заняття. Ведеться відеозапис. Група переглядає відеозапис і обговорює, виокремлюючи переваги, знахідки представлених фрагментів лекцій або практичних занять, робить побажання на вдосконалення</p>	практичне заняття: відеотренінг, рольова гра	Відеотренінг або рольова гра		Підготувати фрагмент лекції або практичного заняття на 5-7 хв. або підготувати коротку програму дій, за допомогою якої можна чомусь навчити інших. 10 год	16 тиждень

	<p>педагогічних умінь та навичок кожного учасника тренінгу.</p> <p>Рольова гра «Чому і як я можу Вас навчити»: кожен аспірант має підготувати коротку програму дій, за допомогою якої можна чомусь навчити інших. Під час заняття ведеться демонстрація та обговорення слухності методики, виокремлення ефективних та вдалих засобів навчання.</p>					
32: 16л+16 пр. занять					58 год.	<i>залік</i>

Схема курсу (заочна форма навчання)

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год
0,5 год	<p>Тема № 1: Вища освіта як предмет психологічного аналізу. Предмет, завдання і методи психології вищої школи</p> <p>Вища освіта в Україні. Психологія вищої школи – галузь прикладної психології, педагогічної психології чи самостійна психологічна дисципліна? Проблеми і завдання психології</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 2,7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

0,5 год	<p>вищої школи. Методи дослідження та інтерпретації в психології вищої школи.</p> <p>Тема № 2: Вікові особливості студентської молоді</p> <p>Вдосконалення психічних процесів в юнацькому віці і в молодості. Студентство як соціальна категорія. Новоутворення в психіці. Ідентифікація та соціально-рольове самовизначення студентів. Адаптація першокурсників до умов навчання у вищій школі. Чи варто студентів учити вчитися?</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, мозковий штурм, розв'язання задач	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 2,7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.
0,5 год	<p>Тема № 3: Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі. Діяльність студента, діяльність викладача</p> <p>Психологічні умови ефективного управління навчально-виховним процесом у ВНЗ. Психологічна структура діяльності: мета, мотив, дія, знання, вміння, навички. Закономірності формування</p>	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7,8,9, 13-19, 25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

	<p>навичок. Породження і корекція діяльності. Види і особливості діяльності студентів. Навчання як діяльність. Навчальні стилі: риси, обмеження, переваги. Визначення навчального стилю. Корекція навчального стилю. Механізми наuczіння.</p> <p>Види і особливості діяльності викладача вищої школи: у навчальному процесі, у науковому дослідженні, у вихованні студентів.</p>				
0,5 год.	<p>Тема № 4: Мотивація діяльності студентів і викладачів</p> <p>Мотивація і стимули в навчальному процесі. Усвідомлені мотиви: потреби, інтереси, переконання, ідеали. Неусвідомлені мотиви: установки і потяги. Як виробити у студентів позитивну мотивацію до навчання і наукового пошуку. Винагороди та мотивація діяльності викладача. Задоволеність роботою та мотивація діяльності. Мотиваційний конфлікт. Вплив мотивації на ефективність діяльності студента і викладача.</p>	<p>Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1-7; ДЛ - 1,4,5, 7,10,15,17, 20,21,25</p>	<p>Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.</p>

	Мотивація досягнення успіху та запобігання поразок у діяльності студентів і викладачів.				
0,5 год.	Тема № 5: Емоції, почуття, воля Емоції і почуття у житті молодої людини. Емоційні стани та види почуттів. Вплив переживань на поведінку і діяльність учасників навчального процесу в ВНЗ-і. Саморегуляція при переживаннях. Кохання і навчання: як не зробити їх перешкодами одне для одного. Сесія не повинна приводити до дистресу. Воля, вольова дія, вольова людина. Воля як чинник успіхів.	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7,11,12,15,25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.
0,5 год.	Тема № 6: Вища школа як інститут соціалізації людини. Особистість студента і викладача Структура особистості та її розвиток. Спрямованість особистості студента (викладача) та результативність навчального процесу. Розвиток особистості студента під час навчання у ВНЗ-і. Вплив особистості викладача на	Лекція, самостійна робота, дискусія, групова робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 1,2,3,4,7,12,17,20-22, 24,25,28	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

	<p>навчально-виховний процес у вищій школі. Самосвідомість – “Я-концепція” та мотивація навчання студента в ВНЗ-і. Самооцінка та рівень домагань студентів, їхній вплив на ефективність навчання. Вибір життєвого стилю. Гендерні ролі та гендерні проблеми у вищій школі.</p>				
0,5 год.	<p>Тема № 7: Індивідуальні особливості студента і його адаптація до навчання у вищій школі</p> <p>Темперамент і темп та ритм навчальної діяльності. Вплив темпераменту на пізнавальні здатності студента. Темперамент у адаптації студента до навчання у вищій школі. “Притирка” темпераментів студентів і викладачів.</p> <p>Характер як система індивідуальних особливостей особистості. Акцентуації характеру та психічне здоров’я. Чи впливає характер на результативність навчання?</p> <p>Здібності – база для ефективного</p>	<p>Лекція, самостійна робота, розв’язання задач, демонстраційні вправи</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,7,12,15,19,25</p>	<p>Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури.</p> <p>3 год.</p>

	навчання. Загальні та спеціальні здібності та їхній розвиток в процесі одержання вищої освіти. Обдарованість, талант, геніальність. Чи має шанс людина стати генієм без вищої освіти?				
1 год.	<p>Тема № 8: Пізнавальна діяльність студентів</p> <p>Використання і врахування закономірностей і властивостей перцептивних процесів в процесі викладання у ВНЗ-і. Сприймання навчального матеріалу студентами. Типи сприймання і здатність до вивчення відповідних дисциплін.</p> <p>Увага: властивості, види, механізми. Організація групової та індивідуальної уваги студентів в процесі навчання. Увага – запорука ефективного навчання.</p> <p>Процеси і види пам'яті. Закономірності запам'ятовування, збереження, відтворення. Забування та боротьба з ним. Відтворення матеріалу на іспитах (заліках, контрольних роботах, колоквіумах тощо). Засоби та</p>	Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 7, 8,9,12-19,25	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

	<p>вправи для розвитку пам'яті.</p> <p>Мислення в навчальному процесі у вищій школі. Проблема розуміння. Розв'язання задач і проблемних ситуацій. Пошук потрібної інформації. Розвиток мовлення студентів. Мовлення викладача.</p> <p>Використання уяви студентів для підвищення ефективності їх навчання. Чи потрібно викладачу мати розвинену уяву?</p>				
0,5 год.	<p>Тема № 9: Психологічні теорії як підгрунтя сучасних методик викладання у вищій школі</p> <p>Теорія поетапного формування розумових дій П. Гальперіна та її "методичні" можливості.</p> <p>Когнітивно-біхевіоральний підхід до навчання.</p> <p>Проблемне навчання: розв'язанню проблем можна навчити.</p> <p>Програмоване навчання: засади, переваги, обмеження.</p> <p>Інтенсифікація навчання: складніше, швидше, більшими порціями.</p> <p>Модель взаємодії "учень-</p>	Самостійна робота, розв'язання задач	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 11,12,15,18,19	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

	<p>викладач” у навчальному процесі (за К. Роджерсом).</p> <p>Тема № 10: Психологічні засади інтерактивного навчання</p> <p>Підхід, центрований на студенті. Психологічне забезпечення методик, що використовуються в інтерактивному навчанні. Вплив інтерактивного навчання на особистісну, пізнавальну та емоційну сферу особистості студента. Що дає “взаємодія студентів” викладачу?</p>				
0,5 год.	<p>Тема № 11: Спілкування у вищій школі</p> <p>Параметри спілкування: перцептивний, інформаційний, інтеракційний. Класифікації видів спілкування. Особливості комунікаційного процесі у вищій школі (залежно від форми навчання). Рівні та механізми спілкування. Конфлікти у вищій школі: причини, анатомія, запобігання, розв’язання. Стили поведінки в конфлікті. Процедури примирення. Психологічна служба вищої школи.</p>	Лекція, самостійна робота, розв’язання задач, демонстраційні вправи	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,6,7, 8,9,11,17,21	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.

	<p>Тема № 12: Студентська група – створення, розвиток, роль в навчальному процесі год) Утворення та етапи та особливості розвитку студентської групи. Структура групи, ролі в групі. Проблема лідерства у групі. Вплив групи на особистість студента. Взаємодії та взаємовплив у групі. Продуктивність групової роботи у навчанні. Створення команди (колективу) в студентській групі.</p> <p>Студент у гуртожитку: проблеми співжиття, допомога та контроль з боку викладачів, профілактика конфліктів. Проблема булінгу у вищій школі. Булінгові позиції. Діагностика, додання та профілактика булінгу у вищій школі.</p>	<p>Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,7, 9,11,24,26,27</p>	<p>Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. 3 год.</p>
0,5 год.	<p>Тема № 13: Планування часу і кар'єри Ефективний розподіл часу: проблема не лише студентів, а й викладачів. Дотримання режиму роботи та відпочинку в процесі навчання і здоров'я студентів. “Тактичне” і “стратегічне” планування майбутнього. Вибір кар'єри. Працевлаштування.</p>	<p>Лекція, самостійна робота, розв'язання задач, демонстраційні вправи</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1-7; ДЛ - 10-12,20,21,23</p>	<p>Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.</p>

	Задоволеність роботою. Зміна роботи (професії), перекваліфікація. Проблема безробіття. Спрямованість на успіх – важлива складова успіху.				
1 год.	Тема № 1: Навчальні стилі та їхня корекція 4. Навчальні стилі: визначення, особливості, переваги, обмеження. 5. Методика визначення навчальних стилів студентів. 6. Корекція вад навчального стилю.	практичне заняття : групова та індивідуальна робота. Робота з тестом “Навчальні стилі”. Рольові ігри, розв’язання задач, ситуаційних вправ.	Презентація навчально-методичні матеріали, текст тесту	БЛ - 4,5; ДЛ - 2, 7,8,12	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. Відповісти на опитувальник тесту 3 год.
1 год.	Тема № 2: Вивчення навчальної мотивації студентів 4. Мотивація до навчання: види причини. 5. Стимули (заохочення і покарання) в навчальному процесі у вищій школі: за і проти. 6. Методики вивчення навчальної мотивації студентів	практичне заняття: дискусія, групова та індивідуальна робота. Ситуаційна вправа. Робота з тестами (“Потреби”, “Мотивація досягнення успіху”, “Навчальні інтереси” тощо).	Презентація навчально-методичні матеріали, тексти тестів	БЛ - 1,2,4; ДЛ - 1,2,7,8,9,10,12	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури. Відповісти на опитувальники тестів 3 год.
1 год.	Тема № 3: Використання психологічних теорій для створення ефективних методик викладання в ВЗО 3. Психологічні засади	практичне заняття: дискусія, групова робота.	Презентація навчально-методичні матеріали	БЛ - 1,4; ДЛ - 8,13,14,19	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.

	<p>ефективного викладання.</p> <p>4. Відпрацювання методик викладання з врахуванням ідей (на базі) певних психологічних теорій.</p>				
1 год.	<p>Тема № 4: Вироблення навичок ефективного спілкування</p> <p>5. Параметри спілкування. 6. Види і рівні спілкування. 7. Механізми спілкування. 8. Спілкування без конфліктів.</p>	<p>практичне заняття: рольові ігри, вправи, задачі.</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1-7; ДЛ - 3,4,5,7, 9,11</p>	<p>Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури 3 год.</p>
1 год.	<p>Тема № 5: Формування і розвиток студентської групи</p> <p>5. Формування групи, групові норми. 6. Утворення “команди” (колективу). 7. Групова динаміка. Кооперація, конформізм, конкуренція. 8. Діагностика, додання та профілактика булінгу у вищій школі.</p>	<p>дискусія, вправи, рольові ігри та демонстраційні вправи, групова робота.</p>	<p>Презентація навчально-методичні матеріали</p>	<p>БЛ - 1,4,5; ДЛ - 5,6,7, 8, 9,13,14,26,27</p>	
1 год.	<p>Тема № 6: Поведінка викладача на лекції. Відеотренінг або рольова гра «Чому і як я можу Вас навчити»</p> <p><i>Домашнє завдання:</i></p>	<p>практичне заняття: відеотренінг, рольова гра</p>	<p>Відеотренінг або рольова гра</p>		<p>Підготувати фрагмент лекції або практичного заняття на 5-7 хв. або підготувати коротку програму дій, за допомогою якої можна чомусь навчити інших. 10 год</p>

	<p>підготувати фрагмент лекції або практичного заняття на 5-7 хв. Під час віднотренінгу кожен учасник семінару читає свою “міні-лекцію” або проводить фрагмент практичного заняття. Ведеться відеозапис. Група переглядає відеозапис і обговорює, виокремлюючи переваги, знахідки представлених фрагментів лекцій або практичних занять, робить побажання на вдосконалення педагогічних умінь та навичок кожного учасника тренінгу.</p> <p>Рольова гра «Чому і як я можу Вас навчити»: кожен аспірант має підготувати коротку програму дій, за допомогою якої можна чомусь навчити інших. Під час заняття ведеться демонстрація та обговорення слухності методики, виокремлення ефективних та вдалих засобів навчання.</p>				
12: л+6 пр. занять					78 год.